

BAULENES, es (Porreres, Mall. 34, g-6)

El Mapa Despuig posa *Esbaulenes*. Ara bé, quan Coromines va fer l'enquesta els seus dos informants varen dir clarament *es Ballenê* i només després que el batle i el mestre d'escola del poble, parlant d'aquesta alqueria, pronunciassin *es Baulènes*, també ho digueren així els informants quan repetiren el nom. La forma *Baulenes* és en tot cas antiquíssima, perquè consta en un document de 1351 (BFO, I, 196) i en un altre de l'any 1578 (GM-RRV, 197) ve escrit *Ses Baulenes*. Coromines creia haver-ho sentit a dir també *ses Baulenes*, alguna vegada, però no als seus informadors. Si realment la variant *Ballenes* és antiga això faria pensar en els casos com *baula* < *balla* < *balda* o bé *caulera* < *callera* < *caldera*; *ses Arnaules* < *Arnalles* < *Arnaldes*, possessió de Lluçmajor. Llavors considerariem que el duplicat *ballenes/baulenes* és paral·lel a *baula/balla* i això ens induiria a suposar que la forma originària fos *batl-* (o *bald-*). Un cas semblant seria el de *son Bauló*, nom que (segons GM-RRV, Lloret, 75) des del segle XVI porta l'antiga alqueria de *Manresa*, a *Llorito*, el qual seria probablement forma evolucionada de *Balló*, i tot plegat provindria de *Baldó*. *Baulenes* ja consta a Porreres com a llinatge l'any 1451 (QUADRADO, *For. y Ci.*, 346), però això no ens ensenya si aqueixa família donà o prengué nom de la seva possessió, per més que s'hagi acabat per anteposar-li *Son* a causa del coneixement secular d'aqueixa propietat.

Ara bé, hi ha mots com *baldar*, que ve de l'àr. *batl*, i per tant seria natural sospitar que també aquí tinguéssim un arabisme que comencés amb *batl-*. Ara bé, si aquest nom fos d'origen aràbic s'obririen bastantes possibilitats. A) que tot el nom sencer sigui un mot aràbic. B) que tingui una terminació afegida *-enes*, i llavors l'etimologia de *s'Alcadena* d'*Alcalatén* i d'altres, ens faria pensar en la terminació de dual.

A) Hi ha una semblança colpidora amb el nom d'un marisc, *batlinus*, *-nūs*, que Boqtor i el Mohit identifiquen 'clou de mer (coquillage), morpions de mer' (mot manllevat del gr. *τελλίνη*, que a Egipte s'hauria alterat anteposant-li l'article copte: Dozy, *Suppl.*, I, 96). Es tracta d'un mollusc marí. Perquè aquesta etimologia pogués ser certa s'hauria de suposar que els sarraïns balears havien aplicat aquest nom a alguna mena de caragol.

Ba) *Batl-* la paraula tan coneguda a la qual ja ens hem referit, té molts significats en àrab, tots ells entorn de la idea d'inútil, un d'ells, documentat per Dozy en l'àrab de Sicília, o sigui del segle XI o XII, està usat en el sentit de «terra non laborabilis» o sigui, un ermot (Dozy, *Suppl.*, I, 96): *al-batlain* 'els dos ermots'.

Bb) Consta que avui en el nord d'Àfrica, sembla que concretament a l'Algèria, el mateix mot *batl-* designa l'agró (héron) (Dozy, *Suppl.*, I, 95b 17f.), *al-batlain* significaria 'els dos agrons'.